TÜRKİYE HALKIN KURTULUŞ PARTİSİ CEPHESİ ACİLCİLER (THKPC/ACİLCİLER)-ANKARA

(Bu özet sadece İddianame ve Gerekçeli Karar üzerinden çıkarılmıştır)

Ankara ili Aşağı Ayrancı ilçesinde 24.11.1979 tarihinde TÜRKİYE HALKIN KURTULUŞ PARTİSİ CEPHESİ ACİLCİLER (THKPC/ACİLCİLER) imzalı bildiri dağıttıkları gerekçesiyle Ankara Emniyet Müdürlüğü görevlileri bir kişiyi gözaltına aldı. Bu gözaltı sonrasında Ankara merkezli başlatılan ve sonrasında İstanbul, Eskişehir, Denizli, Kayseri ve Aydın illerine genişletilen operasyonlar neticesinde; THKPC/ACİLCİLER örgütünün yöneticisi, üyesi olmak ve farklı illerde birtakım eylemlerde bulunmak iddiaları farklı tarihlerde 82 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınan kişiler 2 gün ile 78 gün arasında değişen sürelerle gözaltında kaldı. Gerekçeli Karar'da gözaltına alınan kişilerin sorgu ve ifade işlemleri için nereye götürüldüğü ve nerede gözaltında tutulduklarına dair doğrudan bir bilgi yer almamaktadır.

1. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı 1980/809 Esas ve 2174 sayılı İddianame ile 30.12.1980 tarihinde Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 1981/115 Esas numaralı dosyası ile yargılamalarının yapılması için **71 kişi hakkında DAVA AÇTI, 11 kişi hakkında KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI kararı verdi.**

2. Askeri Savcılık İddianamede sanıkların; bir kısmının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını veya bir kısmını değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya cebren teşebbüs etmek suçundan, bir kısmının bu suça yardımcı olarak (fer'i iştirak suretiyle) katılmak suçundan, bir kısmının suç eşyasını saklamak suçundan, bir kısmının polise mukavemette bulunmak suçundan, bir kısmının suçu yetkilere bildirmemek suçundan, bir kısmının ise 6136 sayılı yasaya muhalefet etmek suçundan (ruhsatsız silah bulundurmak) cezalandırılmalarını istedi.

3. Yargılananların 10'u 18 yaşından küçük (Çocuk) idi. Yine yargılananların 6'sı kadın 65'i erkek idi.

4. Yargılananların neredeyse tamamı mahkemedeki beyanlarında **gözaltında iken kötü muamele ve işkence gördüğünü, baskıya maruz kaldığını beyan etti.** Mahkeme baskı altında alındığı belirtilen ifadeleri delil olarak hükme esas almadığını belirtti. Mahkemenin bu konudaki görüşü;

"…Kamu davasının açılması sırasında olsun mahkeme safahatında olsun Savcılık, sanıkların polis anlatımlarını delil olarak, daha açık bir deyişle polis 'deki ikrarlarını delil olarak değerlendirip, (bazı sanıklar hakkında Emniyet'teki ikrarları dışında bu ikrarlarını doğrulayan hiçbir kanıta mahkeme safahatında yapılan yargılama boyunca yapılan araştırma ve soruşturmalara rağmen) sırf bu ikrarlarına dayanarak mahkumiyetlerini talep etmiştir.

Hiç şüphesiz sanığın Emniyet anlatımı soruşturmanın bir parçası olup delil niteliğini de taşıyabileceği durumlar da vardır. Ancak sanığın bu ikrarını Hâkim ve Savcı önünde doğrulanması ya da tekrarlanması, hatta mahkemeye vicdani kanaat gelmezse, tanık, doküman, silah, bildiri gibi kanıtlarla da doğrulanıp tamamlanması gerekir.

Duruşma safahatında birçok sanık, Emniyet'teki ikrarlarının zora ve baskıya dayalı olduğunu iddia ile isnat edilen eylemleri işlemediklerini ileri sürmüş ve Mahkememizce yapılan araştırma ve soruşturma sonucu, Emniyet'teki anlatımlarını doğrulayan bir kanıt da elde edilememekle ve suçlulukları konusunda tam bir vicdani kanıya da varılamamakla; BERAATLERİ cihetine gidilmiştir…

İnsan kaderinin söz konusu olduğunu ve gerçek Adalet'in yerine getirilmesinden başka bir gayesi olmayan Mahkememizin görüşü de bu doğrultudadır…

Ayrıca değinmek istediğimiz bir başka husus örgütün Kayseri sanıklarının Kayseri'de ifadelerini alan sivil savcıların beyanlarının yani aldıkları ifadelerin usulüne uygun olmadığı, maddi ya da manevi baskıya dayalı olduğu iddia edilmiş ve Mahkememiz bu iddiayı tahkik ettiğinde, geçen bölümlerde beyanları genişçe yazılan tutanak kâtibi ve sivil C. Savcılarının verdikleri ifadeleri değerlendirilmiş ve Kayseri sanıklarının sivil savcılar önünde verdiği ifadelerin diğer delillerle doğrulanmadıkça itibar etmeme yoluna gitmiştir…**"** şeklindedir.

5. Mahkeme, Kayseri Cumhuriyet Savcılığı'nca yürütülen soruşturmada alınan ifadelerin başka delillerle desteklenmediği sürece kabul edilmeyeceğinin gerekçesini (Gerekçeli Kararın 40. Sayfasında) ise şöyle açıkladı;

"…sanıklardan A.S.İ'nin …vekili Av. Mehmet İplikçi duruşma safahatında…bir çok kez söz alarak, olayların Kayseri tahkikatını yürüten C. Savcıları Hüseyin BALCI ve Ayhan DİMİCİ'nin tahkikatı Emniyet Müdürlüğü'nde polis nezareti altında mit görevlisi ya da polis şefi olanlarla birlikte sanıklara baskı ve işkence yapıldığını, ilaç verildiğini, ifadelerin bu şekilde alındığını…bu iddiasını teyit babında Savcıların tahkikat yaptığı sırada tutanak katibi bulunan C.G.'in dinlenilmesini talep etmiş, Mahkememizce bu talep yerinde görülerek duruşmaya çağrılmış…beyanında; Acilciler örgütü ile ilgili olarak yapılan tahkikatlarda Savcıların yanında tutanak katibi olarak bulunduğunu, bu tahkikatların Kayseri'de Ambar mevkii denilen ve daha sonra Bölge Trafik Binası'na haline dönüştürülen binada yapıldığını, adı geçen savcılarla buraya iki defa gittiğini, her gidişlerinde bu binanın koridorla ayrılan karşı odasında sanıkların ifadelerini önce polislerin aldığını, daha sonra gözleri bağlı olarak savcıların ve kendisinin yanlarına getirilip, gözlerinin yanlarında açıldığını, Savcı ifade aldıktan sonra gözleri bağlı olarak polislerin sanıkları götürdüklerini, bu ifadeler alınırken odada savcı, sanık, tutanak katibi olarak kendisinin ve bunun haricinde ismini bilmediği sivil bir şahsın her defasında odada bulunduğunu ve görevli polislerin Savcıya hangi sanık 'da neyin ele geçtiğini belirttikten sonra şu ya da bu sorulsun şeklinde sualler tevcih ettiklerini, ancak bu ifadeler alınırken Savcı'nın sanıklara her hangi bir söz ve baskısının olmadığını beyan etmiştir. Savunma tanığının bu beyanı karşısında; …Kayseri Savcı yardımcıları olan HÜSEYİN BALCI VE AYHAN DİMİCİ'nin …Kayseri 2. Ağır Ceza Mahkemesi kanalı ile talimat yolu ile ifadeleri alınmış, Savcılar verdikleri ifadelerde, savunma tanığının beyanını doğrulamışlardır…".

6. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi 1981/115 Esas, 1981/951 Karar Numaralı kararı ile 20.11.1981 tarihinde **71 Kişi hakkında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) farklı maddelerinden KARAR VERDİ.**

Mahkeme, sanıklardan:

6136 sayılı yasaya muhalefet suçundan **6 kişi hakkında,** Anayasal düzeni kısmen veya tamamen değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya teşebbüs etmek suçundan (TCK M.146/1) **14 kişi hakkında,** Anayasal düzeni değiştirmeye çalışanlara fer'i fail olarak katılmak suçundan (TCK M.146/3) **22 kişi hakkında,** polise mukavemette bulunmak suçundan (TCK M.258/1) **3 kişi hakkında,** Suçu yetkililere bildirmemek suçundan (TCK M. 151/1) **ise 1 kişi hakkında BERAAT kararı verdi.**

Anayasal düzeni kısmen veya tamamen değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya teşebbüs etmek suçundan (TCK M.146/1) **10 Kişi hakkında İDAM cezası verdi.** Hakkında idam cezası

verilenlerden iki kişinin cezasını, suçun işlendiği tarihte çocuk olmaları sebebiyle TCK'nın 55/1. Maddesine göre 1/3 oranında indirdi **ve iki çocuğa 20'şer YIL AĞIR HAPİS CEZASI verdi.**

Anayasal düzeni değiştirmeye çalışanlara feri fail olarak katılmak suçundan (TCK M.146/3) **13 Kişi hakkında,** Ruhsatsız silah taşımak suçundan (6136 Sayılı Kanun M.13/1) **13 Kişi hakkında CEZALANDIRMA kararı verdi.**

Suç delillerini saklamak suçundan (TCK M.296) **7 kişi hakkında CEZALANDIRMA kararı verdi. Mahkemenin bu suç nedeniyle ceza verdiği iki kişinin cezası, suçun işlendiği tarihte çocuk olmaları sebebiyle tedbir uygulanmasına çevrildi.** Karar; "…suçu işledikleri tarihte kendilerine tertip olunan hürriyeti bağlayıcı cezalarının 647 sayılı Kanunun 4. Maddesi gereğince her birinin ayrı ayrı DÖRDER AY SÜRE İLE ANTALYA İLİNE GİTMEKTEN MENLERİ TEDBİRİNE ÇEVRİLMESİNE…" şeklindedir.

Mahkeme bu cezalara ek olarak **12 kişinin** Ceza süresi kadar ya da ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmalarına (TCK M.31), **2 kişinin ise** ceza süreleri kadar yasal kısıtlılık altında bulundurulmalarına (TCK M.33) **karar verdi.**

Mahkeme yine bu cezalara ek olarak **12 kişi hakkında** Türk Ceza Kanunu'nun 173/3. Maddesinde düzenlenen, **verilen cezanın tamamlanmasından sonra belirli sürelerle emniyet gözetiminde, ikametinin bulunduğu yerden başka bir il veya ilçede ikamet etme zorunluluğu getirdi.** İlgili denetim tedbiri her bir kişi için aldıkları cezalara göre değişen sürelerde verildi. Uygulanan tedbir, her bir kişi için süre ve yer olarak değişmekle birlikte; "… TCK 173/3 maddesi uyarınca 1 YIL SEKİZ AY SÜRE İLE KIRIKKALE İLİNDE ikametle Emniyeti Umumiye Nezareti altında bulundurulmasına…" şeklindedir.

7. Mahkeme sanıkların hiçbiri hakkında TCK'nın 59. Maddesinde düzenlenen takdiri indirim maddesini uygulamadı. Mahkemenin konuya dair gerekçesi; "…sanıkların suçlarını tamamen veya kısmen inkâr etmiş olmaları, pişmanlık duydukları yolunda herhangi bir beyanlarının bulunmamasına…tüm sanıkların kişisel olarak Mahkeme'deki bıraktıkları intiba ve varılan vicdani kanaat nazara alınarak takdiren hiçbir sanık hakkında TCK'nın 59. Maddesi uygulanmamıştır." Şeklindedir.

Tarafımızdan yukarıda belirtilen rakamlar, kişi sayısına göre değil, her bir kişi hakkında hükmedilen ceza maddelerine göre belirlenmiştir. Örneğin; bir kişi hem TCK M. 146/3'den hem de 6136 Sayılı Kanun'a muhalefetten ceza almışsa ya da bir suçtan ceza alıp diğer suçlamadan beraat etmişse her bir ceza ve beraat olgusu ayrı ayrı ele alınmış ve farklı suçlara göre ceza alan ve beraat eden kişi sayısı tespit edilmiştir.

Dava Dosyaları Koleksiyonumuzda bulunan, incelemesi ve analizi yapılan yalnızca yukarıda sayısı verilen İddianame ve Gerekçeli Karar'dır. Gerekçeli Karar sonrasında bir üst mahkeme olan Askeri Yargıtay aşamasında ne olduğu, nasıl bir karar verildiği konusunda koleksiyonlarımızda belge, bilgi bulunmadığı için bilgi verilememektedir.